

Vergaderjaar 2022–2023

29 911

Bestrijding georganiseerde criminaliteit

Nr. 385

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 december 2022

Inleiding

Criminelen en criminele organisaties maken misbruik van ondernemers en het bedrijfsleven door bijvoorbeeld drugs te smokkelen in ladingen, hun criminele verdiensten wit te wassen met de aankoop van een pand of digitale systemen te versleutelen voor losgeld. Dit raakt ondernemers in hun bedrijfsvoering en veiligheid. Daarom voelen steeds meer ondernemers en brancheorganisaties de urgentie om zichzelf, hun personeel en hun branche weerbaar te maken tegen criminaliteit. Dit vraagt een gezamenlijke aanpak van de overheid en het bedrijfsleven.

De afgelopen vier jaar is middels het Actieprogramma Veilig Ondernemen (2019-2022) door overheid en bedrijfsleven intensief samengewerkt om criminaliteit te voorkomen en terug te dringen.¹ Het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing stimuleert deze publiek-private samenwerking op nationaal, regionaal en lokaal niveau.² Het platform doet dit door criminaliteitsvraagstukken te agenderen die het bedrijfsleven raken en in gezamenlijkheid aan de slag te gaan met passende interventies en het opwerpen van barrières.

Vandaag, op 14 december 2022, heeft het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing het Actieprogramma Veilig Ondernemen 2023-2026 (zie bijlage) vastgesteld. Dit programma borduurt voort op het Actieprogramma Veilig Ondernemen 2019-2022. Met het Actieprogramma geef ik samen met het bedrijfsleven invulling aan continuering van de gerichte

¹ Kamerstuk 29 911, nr. 251.

² Het NPC fungeert als samenwerkingsverband op bestuurlijk niveau tussen overheid en bedrijven. In het NPC zijn de volgende partijen vertegenwoordigd: VNO-NCW en MKB-Nederland, het Openbaar Ministerie, Verbond van Verzekeraars, Koninklijk Horeca Nederland, Politie, het retail veiligheidsoverleg, Transport en Logistiek Nederland, BOVAG, Nederlandse Vereniging van Banken, Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het Ministerie van Economische Zaken. De Minister van Justitie en Veiligheid is voorzitter van dit platform.

aanpak van criminaliteit tegen en (onbewust) gefaciliteerd door ondernemers.

Actieprogramma Veilig Ondernemen 2023-2026

Het programma focust op drie hoofdlijnen: preventie cybercrime in het (niet-vitale) bedrijfsleven, georganiseerde ondermijnende criminaliteit en gebiedsgerichte (vermogens)criminaliteit. Deze prioriteiten zijn geselecteerd op basis van een onderzoek onder ondernemers³, een publiek-privaat samenwerkingscongres en een ondernemersdiner met bestuurders van publieke en private partijen. Relevante ervaringen, behoeften en voorstellen vanuit zowel de publieke als private sector zijn in kaart gebracht en is een compleet en actueel beeld gevormd van de criminaliteitsvormen die de maatschappij en het bedrijfsleven het meest raken.

In de uitwerking van deze thema's zijn goede praktijkvoorbeelden van de afgelopen jaren geïdentificeerd en is onder meer bezien hoe deze breder kunnen worden toegepast. Daar waar nog *best practices* of barrières missen worden nieuwe pilots gestart en aanpakken vormgegeven. Hieronder schets ik kort op hoofdlijnen wat we met het Actieprogramma willen bereiken.

1. Aanpak preventie cybercrime voor het (niet-vitale) bedrijfsleven:

Nog steeds wanen veel ondernemers zich ten onrechte veilig in de digitale wereld, omdat ze denken dat bij hen betrekkelijk weinig te halen valt. Tegelijkertijd neemt de bedreiging van cybercrime de afgelopen jaren alleen maar toe. In het Cybersecuritybeeld Nederland (2022) wordt opnieuw aangegeven dat bedrijven veel te vrezen hebben van cybercrime en in het bijzonder van ransomware en cyberaanvallen op leveranciersketens.

Cyberweerbaarheid is en blijft in de basis een verantwoordelijkheid van de ondernemer zelf. Overheid en private partijen, zoals de brancheverenigingen, hebben een gezamenlijke rol in het faciliteren van ondernemers door het vergroten van de bewustwording van de risico's en gedragsverandering te stimuleren. Hierop zien de maatregelen uit het Actieprogramma. Dat wordt bijvoorbeeld gedaan via het platform Samen Digitaal Veilig, van VNO-NCW en MKB-Nederland. Het platform is een praktische tool om medewerkers van ondernemers op te leiden in digitale veiligheid.

2. Aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit:

Georganiseerde, ondermijnende criminaliteit zorgt in bedrijfstakken voor forse economische, fysieke en psychische schade en bemoeilijkt ondernemerschap. Het tast het vestigings- en investeringsklimaat in Nederland aan. Deze combinatie van factoren maakt dat ondernemers dit onderwerp opnieuw als prioriteit beschouwen. De acties die uit dit actieprogramma voortvloeien zien op weerbare mensen, weerbare bedrijfsprocessen en een weerbaar netwerk in onder andere de agrarische sector, transportsector, vastgoedsector en horeca. Zo wordt bijvoorbeeld ingezet op nieuwe barrièremodellen. Barrièremodellen brengen in kaart waar legitieme bedrijfsprocessen het criminele proces kunnen faciliteren en welke barrières opgeworpen kunnen worden om misbruik tegen te gaan. Zo wordt een barrièremodel voor ondermijning op vakantieparken ontwikkeld en wordt een barrièremodel voor ondermijning in de trans-

³ Bureau Beke (2022) «Samen criminaliteit bestrijden».

portsector ontwikkeld. Een tweede voorbeeld is de inzet van vertrouwenspersonen in verschillende branches. Vertrouwenspersonen kunnen een brug slaan tussen de overheid en ondernemers in de branche waarvoor zij worden ingezet.

3. Gebiedsgerichte aanpak (vermogens)criminaliteit:

Er is sterke behoefte criminaliteitsproblemen beter inzichtelijk te maken en de afstand tussen de ondernemer en de overheid te verkleinen. Bij dit thema komt de inzet voor veilige winkelgebieden, bedrijventerreinen, binnensteden en buitengebied als diefstal en agressie en de aanpak van overvallen en jeugdcriminaliteit aan de orde.

De Platforms Veilig Ondernemen hebben hierin een belangrijke rol. Zij zijn een laagdrempelige digitale en fysieke ontmoetingsplek voor publieke en private partijen die zijn betrokken bij criminaliteitsbeheersing. Ze helpen de partijen elkaar te leren kennen, elkaars taal te spreken en samen acties uit te voeren. De doorontwikkeling van de Platforms Veilig Ondernemen zorgt voor een structurele basis, waar ondernemers en overheid direct samenwerken op het gebied van veilig ondernemen: regionaal, dicht bij de ondernemer en lokale problematiek. Over deze doorontwikkeling is de Tweede Kamer op 4 november jl. geïnformeerd.⁴

Tot slot

Voor de bedrijvigheid en welvaart van Nederland en het versterken van leefbaarheid is het van essentieel belang om in te zetten op het verhogen van de veiligheid. Dit is niet een taak van de overheid alleen, maar een gezamenlijke opgave en gedeelde verantwoordelijkheid van overheid, burgers en bedrijven. Het nieuwe Actieprogramma Veilig Ondernemen intensiveert de onderlinge publiek-private samenwerking op basis van wederkerigheid, met het doorpakken op successen en opzetten van nieuwe initiatieven waar dat nodig is om de aanpak aan te vullen.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius

⁴ Kamerstuk 29 911, nr. 379.